NOOMERAI SEN 10 MYNGE.

Byxii oronuuudai proletaarinar, negedegtii!

Buriaad-Mongol ҮNEN

BK(b) Paartiiin Buriaad-Mongol Oblastnoi Komiteed ba BMASSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedei yderbyriiin gazeed

№ 172 (2506)
1938 onoi IJYYLIIIN 26
PONEDEELьNIG
15-dxi zilee garna ULAAN-YDE goorod BMASSR

MYNΘΘDEREI NOOMERTO:

EXIN NIUUR

Kombainovo xuriaalgiin teempiiji deeşelyylxe.

1828—N. G. Çerneşeevski—1938. Tyrehenheeпь xoişo 110 zil bolbo.

„Jyy xexeb?“geze Romaan tuxai xaanta cenzyyre.

Poolьşodoxi Seveed predstaviitelьstvonyyd tuşaa, poolьsko zasaguudai buzagai aaşanuud.

XOJORDOXI NIUUR

SSSR-ei Arkomsoveedei dergedexi Ekonoomsoveedte.

Ispaanidaxi froontnuud deere.

Xitaddaxi dainai baidal.

Ol modonuud deegyyr samoliooduud.

KOMBAINOVO XURIAALGIIN TEEMPIIJI DEEŞELYYLXE

Ene zilei xuriaalgiin tusagaar onso baidalanь jyyb gexede, ulam jixeer urgahan kombainaaca myn qolno. 120 miangan kombainanuud kolxoozno poolinuud deere xydelne. Tedener xadaa, 40 garan millioon gektaar koolosto tariaaji xuriaaxa baina.

Kombaina xadaa, tusagaar ba yni udaan operaacanuudilji — xadalga, boolto ujalga, buxallalga, somolgo ba soxilgiiji — bogoni, negen faazatai azai bolgozo, tereegeeree, xuriaalgiin xydelmeriiin bolzoriiji bogonidxodog baina.

Prostoi maşiinanuudaar xuriaaxada tariaanai geelte jaabaş baidag haa, kombainaar xuriaaxada geeltenyyd baidaggyi. Kombain bolbol kolxoozniguudai azaliiji xyngedxedeg ba xydelmeriiin ton jixe xysiiji syleeldeg baina. Toonuud deerehee abza xelexede, doorodursagdahan zişee eneeniiji xaruulna. Krasnodaarska xizaarai Kanceloovsko MTS-iin soloto kombainioor Trofiim Kosteenko gegşe „ÇTZ“ traaktor ba „Staalinec“ geze xojor kombainanuudhaa byridehen agregaadaaraa, nege yder soo 152 gektaariiji xuriaaza, 680 kolxoozniguudai azaliiji ba 120 morid, 38 lobogreikenyyd ba 9 sloozno molotiilkonyydei xydelmeriiji holizo şadahan baina.

Kombaina bolbol teexnikiiji xysed şudalhan, eeriingee azalda duratai, oopetno xydelmerilegşiin garta jabaxadaa, gaixaltai jixe jyymiiji byteedeg. Gansaxanşji kombainovo xuriaalgiin şalgagdamal maasternuud xydelmeriiin ynder deede klaassiiji xaruulna bişe, xarin mynee xyrter medegdeegyi baihan, xuriaalgiin agregaaduudai xeden zuu ba miangan şine vodiitelьnuud, tedenertei myriisene.

Zişeelxede, Krasnodaarska xizaarai Şteingraadska MTS-iin kombainioor nyxer Afanaasevii-ji xen medexe baigaab. Gexiin xamta, urda teenь xendeşji medegdeegyi ene xydelmerilegşe ba soloto maaster Konstantiin Boorinoi buragşa xadaa xojor „Staalinecaar“ syytke soo 145 gektaar xuriaalga xeze, eeriingee hurgagşatai adli jabaza baina. Roostovsko ooblastiiin politotdeelьsko MTS-iin kombainioornuud nyxed Staarovoitov ba Anoşeenko gegşed, myn le iime seeepeer xuriaalgaa 140 gektaar xyrgene.

Kosteenko, Afanaasьjev gegşed, deede klaassai kombainioornuud myn bolno. Gexiin xamta, byxii kombainioornuudaпь togtoomol noormnuudaa gyisedxedeg ba ylyybşelen gyisedxedeg maşiina-traaktorna staancanuud manai orondo yseen bişe bii.

Tiibe jaabaş, kombainanuud bolbol ilangajaa gol zernovoi raioonuudta ton olooroo muusa xereglegdene. Tyryy kombainioornuud bolbol yderhee yder jirexe byri ynder deede byteesiiji xaruulza baibaş, kombainioornuudai jixenxi xubinь togtoomol noormnuudaa gyisedxenegyi.

Urda taliin raioonuudta xuriaalgiin xangaltagyi jabahan şaltagaan xadaa, xamagail tyryyn, xuriaalgiin maşiinanuudiiji texniiçeske talaar, obsluuzivalxa jabadalai bolşogyi muugaar tabigdahan deerehee bolno. Şanar muutai remoont bolbol avaari uşaruuldag ba maşiinanuudiiji stroihoonь gargazarridag baina. Xuriaalgiin agregaaduudiiji zigşyyritei muugaar obsluuzivalalga bolbol xydelmeriiin ynete sagiiji edideg. Masterskoinuudta xeregtei instrymeentnyyd ba zapasnoi çaastinuud ygei gy, ali xedexeden MTS-nuudta poxoodno texniiçeske masterskoinuud ygei baina. Masterskoinuud bolbol jabaxa gazarnuudaigaa marşruudiiji erteenhee zoxioogoogyi bainad. Masterskoin baihan gazar tuxai kombainioor byxende medeeseze baixa, dispeedçeirske slyyzbe baidaggyi. Mexaaniguud bolbol jabaxa unaa xeregseleer xangagdanagyi. Jamar negen bagaxan detaalinuudiiji—boolt gy, ali gaixanuudiiji helgeze tabixiin tulada, xede-xeden çaasuud, zarimandaa, ydernyyd geegdedeg.

SSSR-ei gazartariaalangai Arkomaad ba terenei yiledberiiin ypravleeninyyd bolbol texniiçeske xytelberiiin ştaabuud baihan yyrgejee, muusa gyisedxene.

Xuriaalgiin jabasiin xangaltagyi baihanai xojordoxi şaltagaaniinь gexede, konkreetne operatiivno xytelberi ygei baihan deerehee bolno.

Mynee, çaas byxenei, minuuta byxenei ynetei baixa yjede, kanceliaarnuudtaa huugaad le, medeenyyd ba raaportnuudiiji bişedeg, yrgen gegşiin rezoliyycenyydiiji zoxioodog xytelberilegşed yşeel baidag. Myneeder „Praavdada“ tolilogdohon korrespondeencehee medexede, Xaarьkovsko ooblastiiin Blagodyyxovske raioonoi xytelberilegşed bolbol polevoi xydelmerinyydei gol tyleg jabaza baixada, Petropaavlovska MTS-iin direektor nyxer Zdoorika gegşiiji doklaad ba medeeselnyydiiji xelyylxiin tulada, hara soo 25 udaa duudahan baina. Ede xytelberilegşedei xydelmeriiin stiilьde jamar negen bolьşeviig udxaşanar bii geeşe aal.

Kombainanuudai hyniiin xydelmeri tuxai asuudaliiji xysed todorxoi bolgoxo şuxala. Agregaadiiji xysed gereltyyleed, xuriaalgiin oopetno maasteriiji şturvaalai dergede bailgaad, xuriaalgiin uçaastogiiji nigtaar şalgaad ba beledxeed, poolido şyydergyi baixada, hyniiin xydelmeri xegdexe jobotoi.

Xuriaalgiin şanariiji şuud haizaruulxa şuxala.

Kombainanuud ba traaktornuudai obsluuzivalalgiiji şuud haizaruulxa ba eneenei yndehe huuri deere, xydelmeriiin byxeli yderte byxii kombainanuudai taharaltagyi xydelmeriiji xangaxa şuxala. Bojevoi, operatiivno xytelberi xeregtei. Kanceliaarnuud ba kabineedyydtee huuxagyi, bodoto baidaliiji xaraza ba medeze, poolinuud deere xuriaalgiin xydelmeriiiji xytelberilxe,—egeel ene, xytelberilegşed ba partiiina aktiivai gol ujalga myn bolno. Xydelmeriiin gazarnuudta, brigaadanuudai taabor, agregaaduudta bolьşeviig agitaaciin dyleteme ygenyyd xeregtei baina. Xuriaalgada azallaza baihan xynyyd tuxai yderbyriiin anxaral xeregtei. Xuriaalgiin byxii xydelmeriiiji xytelberilxe xytelberiiin, bolьşeviig stiilь şuxala baina.

Xuriaalgiiji amzaltataigaar yngergelge bolbol xytelberilegşedei partiiina ba gyrenei sexe ujalga, xydee azaxiin xydelmerilegşedei byxii aarmiiin xyndiin xereg myn bolno. Kolxoozno ba sovxoozno poolinuud deere urguulagdahan ugaa jixe bajaiig xadaa, sag soo xuriaagdahan ba negeş orooho geengyigeer abtahan baixa johotoi.

„PRAAVDA“

LEENINSKE KOMSOMOOLOI XX ZILEI OIDO BELEDXEL

Ulaan-Ydiin uhan zamai traansportiin dergedexi komsomoolьsko organizaacanuud bolbol byxii gryyppenyydei suglaa xeze, ene suglaan deeree Leeninske komsomooloi XX zilei oido beleg bolgon, azalai deeşelelteigeer ugtaxa geze xelsehen baina.

1828 — N. G. ÇERNEŞEEVSKI — 1938

Tyrehenheeпь xoişo 110 zil bolbo

Çerneşeevski — filosoovsko materialiizmiin ceelьne zergede 50 aad onuudhaa 88 on xyrter baiza şadahan ba neokantiaancuudai, pozitiviistnuudai, maxiistnuud ba bişe pyytanigyydei axir vzdooriiji xajaza şadahan, gansaxan le bodoto aguu jixe orod uranzoxioolşo myn. Gebeş, Çerneşeevski bolbol orodoi azabaidalai geegdengi deerehee, Maarks ba Eengelьsei dialektiiç ske materialiizmda xyreegyi, sexeerenь xelexede: xyreze şadaagyi baina.

V. I. Leenin.

Jireedyimnai gereltei ba haixan, tereende duralagtii, tereen teeşe ermelzegtii, tereenei tulada xydelmerilegtii, tereeniiji dytelyyleze, tereenhee mynəonei baidalda xedii şineeniiji asarza şadaxa bainat, asaragtii: taanad tereeniiji jireedyihəə xediişeneen asarza şadanabta, azabaidaltnai myn tedii şineen bajaraar ba zargalaar bajan, hain ba gereltei bolxo baina.“

N. Çerneşeevski.

△ ✩ △

SSSR-ei, nauukanuudai Akademiiin literatuuriin Instityydei gargadag, xeblelde beledxegdeed baihan „Literatuurna arxiiv“ sboornigoi xojordoxi toom sooxi materiaalьnuudai jixenxinь Çerneşeevkiin ba Çerneşeevski tuxai materiaalnuud baina. N.G. Çerneşeevskiin mynee xyrter tunxaglagdaagyi gurban statьjaanuud tereen soo oruulagdana gebel: „Liydoviig ba Napolioonoi yjiin Fraanca“, Fonviizinai „Brigadiir“ tuxai„ ba „Orod traagikanar“ (Symarakoov, Kniaaznin, Ozioorov). Ene hyylei statьjaa xadaa, magiistrai zerge olxiin tulada orod literatuuraar ekzaamen bariza baixa yjedee, Çerneşeevskiin ygehen xariuunь myn.

Dobroliuubov tuxai Çerneşeevskiin sugluulhan materaalnuud xadaa, myn sboornig soo oruulagdahan baina. Dobroliuubovoi biograafi ba bişe materiaalnuud xadaa, Doroliuubovoi literatuurna-kritiiçeske ba revoliycioonno—niitiin azaljabuulalgiiji ali zergiin

„JYY XEXEB?“ GEZE ROMAAN TUXAI XAANTA CENZYYRE

jixe udxaşanartai deere Çerneşeevskiin toolodogiiji gerşelne.

Sboornig soo xeblegdexe, Çerneşeevski tuxai cenzyyrne xereg bolbol ton intreesne materiaal ygene (olonxinь tyryyşiinxiee tunxaglagdana). Ene xereg xadaa „Jyy xexeb?“ geze romaanai cenzyyrede orohonoi istoorido zoriuulagdahan baina.

Çerneşeevskiin „Jyy xebeb?“ geze, xiliin saana xeblegdehen, romaaniiji xudaldaanda gargaxa ba jamar nege argaar dam xeblexe gehen hedelgenyyd Rossiido olodaxin gardag hen. Xaanta cenzyyre bolbol ede hedelgenyydtei temesedeg baigaa. Ceenzornyyd eehediingee naçaalьstvodo raaport ygexedee, „Jyy xexeb?“ romaanai aavtor xadaa, „yndehe huuriiji“ xazagairuulna geze, ali bolxoor barimtalxiiji hededeg baigaa. Eneenei tulada, K. Aleksaandrov ceenzoroi raaport soo (1868 onoi sentiaabriiin 30), romaanai todorxoi razboor xegdehen baina gebel:

„Ene zoxiool xadaa,— geze Aleksaandrovai raaport soo xelegdene,—1863 ondo „Sovremeennigte“ xeblegdehen xebeerenь daxin xeblegdehen baina. Izdaatelь bolbol Çerneşeevskiin byxii zoxioolnuudiiji xiliin saana jynde xebledegee tailbarilnagyi, gansal ceenzoreer zybşeeregdeegyi zyilnyydiijinь xoişodoo garxa toomuudta elьgeexiiji guina, tiigeed daxin xeblexe erxiiji aavtorai nasleednigyydhee abaagyigee mederene.

Ede zoxioolnuudiiji Rossiido şineer xeblexe jabadaldanь cenzyyriin zyghee haad uşaruulagdahan baigaa geze ha naxaar bolno. Neereeşji, ene toom dotor, pyyblikede xorotoi geze ceenzorte xaragdaxaar hanalnuud ba bodolnuud bii Byxii orod oobşestviiji jixenxidee socialiistnuud ba kommuniistnuudai teoorioor şinedxen baiguulxa şuxala tuxai hanaliiji ene romaan soogoo aavtor xelene, tiigeed, braag xadaa, ere eme xojor niuurnuudai miil doogovor geeşe geze, tedenériiji tereenee ebdexeşji erxetei deere toolono.“

Saaşaa, retiive ceenzor xadaa, Çerneşeevskiin geroinuudai xeledeg yzelnyydenь xerzerge ajuultai baihaniiji illiystraacalxiin tulada, romaanhaa zarim zyilnyydiijinь dursana.

Aleksaandrov xadaa, eeriingee raaportiiji konkreetne duradxalaar dyyrgehen baina gebel:

„Çerneşeevskiin bişe bişe zoxioolnuud meteşelen, eneşji romaan xadaa olon priverzeencenyydtei baigaaş haanь, ene romaaniiji unşadag xyn zonoi tuhada, terenei xudaldalgiiji xorimzolxodo deere xa geze hananab“.

Ceenzor K. Aleksaandrovai raaport deere iime rezoliyyce tabigdahan baigaa:

„Pyyblikede yzyylxiiji xorimzolxo“

△ ✩ △

Poolьşodoxi Soveed predstaviitelьstvonyyd tuşaa poolьsko zasaguudai buzagai aaşanuud

Varşaava. 21. (TASS). Ene onoi ijyyliiin 18-nai yderhee exileed, poolьska zasaguud bolbol, byxii gadaadiin gyrenyydei deplomatiiçeska predstaviitelьstvonyydte olgogdohon, niiteer abtahan noormonuud ba ulasxoorondiin erxe zanşalnuudiiji ebdehen ba normaalьna ysloovinuud soo eeriingee fyynkciiji gyisedxexe arga baidalhaanь SSSR-ei polpreedstviiji xahahan, „tusgaar reziimiiji“ SSSR-ei polpreedstvodo esergyy xereglene. Ene deere zaagdahan yderhee exileed, Poolьşodoxi polpreedstviin byxii sotryydnigyyd bolbol, diplomatiiçeska paasportnuudtai baigaaş haa, polpreedstviin gerhee garxadaa dokymeentee şalguulna. Zarimdaa, zarim nege sotryydnigyyd bolbol slyzeebne paasportnuudaa xaruulbaşji barigdaza, policeisko uçaastoguudta abaaşagdadag ba tende myşxegdedeg baina. Tedeeniiji jamar-negen „protokoolnuud“ ba busad saarhanuudta garaa tabixiijinь baaladag baina. Polpreedstviin sotryydnigyyd byxen, tedenei zarimiinь diplomatiiçeska paasportnuudtai baigaaş haa, yylicede garxadaa, politiiçesko poliiciin ageentnyydeer demonstratiivna tuulgagdadag baina. Yyliceer jabaxadaa, poliiciin ageentnyyd xadaa eehediigee tiime-provokacioonnoor abza jabadag baina. Şadar jabahan xyn zondo medegdexiin tulada ba polpreedstviin sotryydnigyydiiji naadalan bahamzalaxiin tulada, „nadzoor“ xadaa zoriuuta şiryyneer bejelyylegdedeg baina.

Xysed xelexede, soveed polpreedstvo blokiirovalagdanxai baina. Θəriin xeregeer polpreedstvodo jirehen xynyyd garxadaa gy, ali oroxodoo arestovaalagdadag baina. Zasagai repreessiiin şangadahantai xamta, gazeedne aagenstvonuud bolbol polpreedstvodo gazeedyyd ba busad xeblelnyydiiji ygexee arsaba. Polpreedstvodo xydeldeg prislyygenyyd—dvoornig, kyxaarxanuud ba busadiiji politico xadaa polpreedstviin territoorihoo xolodxohon ba arestovaalhan baina.

Iime blokaadada myn soveed torgpreedstvo, TASS-iin predstaviitelьstvo ba Lьvoovodoxi koonsulьstvo oronxoi. Torgpreedstvodo orohon xynyyd arestovaalagdana. Ene yderhee exileed, Varşaavada baigaa TASS-iin predstaviitelьstvo moskoovsko pooçto abxahaa xahagdaa. Niutagai pooçto „xozomdodog“ g. m.

Ene iime teseşegyi yslooviiin bolxotoi xamta, Poolьşodoxi, SSSR-ei polpreedstvo bolbol soveed praviitelьstviin nerehee proteest medyylze, Soveed polpreedstviin sotryydnigyyd ba tedeenei bylenerte esergyy xereglegdedeg, policeisko repreessinyydiiji zogsooxiiji ba SSSR-hee Poolьşodo baigaa soveed polpreedstviin ba busad oficiaalьna predstaviitelьstvonyydei xydelmeride normaalьna ysloovi baiguulxiin erilte xehen baina. (TASS).

Japoon-manzuurska yşəə nege provokaaca

Xabaarovska, 22. (TASS). Ende abtahan medeenei johoor, ijyyliiin 21-ei yder manzuurska motoorno xojor loodkonuud Yssyrii gol deere, Viidnojee posioologoi raioondo, xiliiji ebdeze, japoon-manzuurska 6 soldaaduudiiji soveed Faingov aral deere buulgahan baina. Tedener bolbol xazuugaaranь garhan soveed kaateriiji buudaza exilhen baigaa. Manai pograniiçniguudai abhan xemzeenyydei rezylьtaa ta, tedener zurgaaluulaa barigdahan aad, tedenei 2-iinь buudaldaanai yjede şarxatahan baina. Soldaaduudtai xamta, gar pylimiood, 5 japoon vintoovkanuud, „Mayyzer“ pistoleed, mianga garan patroon ba busad eldeb xeregselnyyd abtaa.

SSSR-ei Arkomsoveedei dergedexi Ekonoomsoveedte

Ijyyli hariin tyryyşiin xaxadta, Ekonoomsoveed bolbol mynee jabuulagdaza baigaa azaxiin xeden asuudalnuudiiji xaraza yzehen ba zoxixo şiid xeberinyydiiji abhan baina.

Ekonoomsoveed bolbol 1938 onoi gurbadxi kvaartalda avtoreziiniin remoontiiji emxidxexe tuxai asuudaliiji xaraza yzee.

Tyryyşiin xaxad zilde reziinovo azyiledberiiin xangaltagyigeer xydelmerilhenei eseste ba myn tereşelen, avtopokriişkanuudiiji remoontolxo xeregte xaixaramzagyigeer xandahanai eseste, mynee yjede xeden ooblastinuudta ba xizaarnuudta avtoreziiniiji remoontolgo xangaltagyigeer jabuulagdana. Xeden ooblastinuud ba xizaarnuudai urgasa xuriaalgadaa orood baixa yjede, sovxoozuudai ba MTS-uudai avtopaarkanuudiiji reziineer xangaxa zorilgo bolbol ton şuxala udxaşanartai baina.

Ekonoomsoveed bolbol avtopokriişkanuudai remoontiin plaanai tahaldalda orohon şaltagaaniiji todoruulxa ba eneende gemte niuurnuudiijiiь xariuusalgada xabaaduulxiiji—Soveed Kontrooliiin Komiissada duradxaba.

Avtokaamernuudai remoontiiji xangaxiin tula, Ekonoomsoveed bolbol 1938 onoi gurbadaxi kvaartal soo—100 miangan avtoaptieeçkanuudiiji beledxeze, avtopaarkanuudai ba xydee azaxiin eriltiiji dyyren xangaxiiji, Glaavreziniiji ujalgalba.

Ekonoomsoveed bolbol 1938 ondo 13 şine şiinno-remoontno masterskoinuudiiji emxidxexiiji xynde azyiledberiiin Arkomaadta duradxaba. Masterskoinuud xadaa, doro dursagdahan gooroduudta baiguulagdaxa: Staalingraadta, Kazaanida, Fryynzede, Odeesste, Geoorgijevkodo, Irkyytskede, Oomskodo, Vladivostoogto, Xabaarovskada, Arxaangelьskada Sverdloovskodo, Alma-Ataada ba Dneepropetroovskodo.

Ekonoomsoveed bolbol plaanai johoor gargagdahan avtoreziiniiji ekonoomnoor ba zybeer xereglexe xeregte, myn tereşelen, xuuşan avtoreziiniiji remoontolgiin zadagairahaniiji ene darii usadxaxa xeregte zoriuulagdahan, xeden, jaaraltai xemzeenyydiiji abxa şuxala baihanda, sojuuzna ba avtonoomno respyyblikenyydei arkomsoveedyydei ba myn tereşelen, xizaarnuudai ba ooblastinuudai gyisedkoomuudai tyryylegşenerei anxaraliiji xanduulhan baina. Ekonoomsoveed bolbol gurbadaxi kvaartalda şine avtopokriişkanuudiiji abxa zuuraa, byxii xuuşan avtoreziiniiji MTS-uudta ba sovxoozuudta yleexiiji zybşeebe. Eneenhee gadana, MTS-uudai ba sovxoozuudai byxii şiinno—remoontno masterskoinuudiiji serьjoogoor ba materiaalnuudaar dyyren xangaxa xemzeenyyd abtahan baina.

Ekonoomsoveed bolbol SSSR-ei xudaldaanai Arkomaadai xudaldaanai organizaacanuudai ba niutaguuddaxi xudaldaanai organizaacanuudai finaansiin baidal tuxai asuudaliiji xaraza yzehen baina.

Sojuuzna medeltei xudaldaanai organizaacanuudai dundahaa, stoloovanuudai Glaavna ypravleeni bolbol ton muusa xydelmerilehen baina.

Ekonoomsoveed bolbol SSSR-ei xudaldaanai Arkomaadai ba niutaguuddaxi xudaldaanai organizaacanuudai jixexenybiitke nyydiiji, gyrenei myngeer xaaxa gehen, SSSR-ei finaansiin Arkomaadai ba SSSR-ei xudaldaanai Arkomaadai duradxaliiji buruu deere toolobo.

Ekonoomsoveedei daalgabariaar, Soveed Kontrooliiin komiissa bolbol Mostoorgiin baazanuudai xydelmeriiji şalgaza yzee. Mostoorgiin sklaadta ba xudaldaanai baazanuudta jixexen toonoi gyisegyi tovaarnuudai ba ylyy tovaarnuudai xadagalaatai baihaniiji şalgaltaar todoruulagdaba.

Mostoorgiin baazanuudai i i m e b a i d a l bolbol zarim gooroduudta tovaarnuudai zakaaz xelge ba tovaarnuudiiji abalga bolbol Mostoorgiin xariuusalgagyi tyleelegşedeer jabuulagdahanai rezyiьtaad bolno.

Ekonoomsoveed bolbol ene asuudaliiji xaraza yzeed, tovaarnuudiiji xudaldaanda gargangyigeer, Mostoorgiin baazanuudta daraza baihan ba tovaarnuudiiji gutaahan gemte niuurnuudiiji xariuusalgada xabaaduulxiiji SSR Sojuuzai xudaldaanai Arkomaadta duradxaba.

Ekonoomsoveed bolbol 1938 onoi gurbadaxi kvaartalai mixa tuşaalgiin plaan tuxai asuudaliiji xaraza yzeed, Tataarska, Çyvaaşska ba Ydmyyrtske ASSR-nyydte, Vologoodsko, Leeningraadska, Jaroslaavska, Kiirovsko, Kyibeşevske, Tamboovska, Kyyrske, Sverdloovsko ooblastinuudta mixa tuşaalga ton xangaltagyigeer jabuulagdana geze temdeglebe.

Mixa tuşaalgiin plaanai xangaltagyigeer dyyrgegdehen uşar bolbol beledxelei Arkomaadai mu isa xydelmerilehen deerehee ba myn tereşelen, raigyisedkoomuudai ba selьsoveedyydei zyghee maliiji beledxexe xeregte aktiivna tuhalamza yzyyleegyi deerehee bolhon baina.

Mixa tuşaalgiin plaaniiji dyyrgelte bolgoxiin tula, Ekonoomsoveed bolbol ene xeregiiji haizaruulxiin tuşaa xeden emxidxelei xemzeenyydiiji ja buulxiiji—beledxelei Arkomaadiiji, respyyblikenyydei Arkomsoveedyydiiji ba xizaarnuudai, ooblastinuudai gyisedkoomuudiiji ujalgalba.

Ekonoomsoveed bolbol aavgustiin 1 xyrter, mixa tuşaalgiiji xysed haizaruulza şadaagyi baihan xizaarnuudai ba ooblastinuudai tyryylegşeneriiji, Beledxelei Arkomaadai etigemzetediiji otçoodtoigooronь aavgustiin 15-haa xozom bişe, Soveed Kontrooliiin komiissiin biyroogoi zasedaani deere duudaxiiji, Soveed Kontrooliiin komiissada duradxaba.

Ekonoomsoveed bolbol maşiina baiguulaltiin Arkomaadai tabihan, şaariko-roolikovo podşiipniguudai masterskoinuudiiji emxidxelgiin plaan batalba.

1938 ondo masterskoinuud bolbol Tamboovto, Miinskede, Xaarьkovto, Rostoovto, Kyibeşevte, Irkyytskede, Novosibiirskede, Alma-Ataada, Taşkeentede ba Bakuuda emxidxegdexe. Byxii xizaarnuud ba ooblastinuud bolbol zoxistoi masterskoinuudta xabaaduulagdaxa baina.

Ekonoomsoveed bolbol eleze xeregee bolihon podşiipniguudiiji „Glaavavtotraaktorodetaaliiin“ pyynktede zaabol tuşaaxa tuxai eshediingee predprijaatinuudta z a a b a r i ygexiiji gazartariaalangai Arkomaad ba sovxoozuudai arkomaadiiji ujalgalba.

Ekonoomsoveed bolbol remoontiogdohon podşiipniguudiiji xereglegşedte ygexiijiiь maşiina baiguulaltiin Arkomaadta zybşeebe.

(TASS).

Likvidaatornuudiiji ondoo xydelmeride jabuulna

Xori. Doodo-Xudanai somonoi, Moolotovoi neremzete kolxoozdo yzeg bişeg medexegyişyyd yşeel olon.

Xedii iime baibaş haanь, ene kolxooz deere likbeezei xydelmeri byri jabuulagdanagyi. Uşaranь xadaa, likbeeziiji xytelberilxe ba xydelmeriijiiь emxidxexe xynyyd oldoogyi baina.

Tus somonoi izbaaç nyxer Balzanimiin ba kolxoozoi tyryylegşe Sevaanai gegşed, likbeezei xydelmeriiiji xytelberilxe johotoi baihan aad, xarin likbeezei xydelmeride likvidaatornuudaa xanduulaagyi, ondoo xydelmeride jabuulza baina.

Bat-Dor.

ISPAANIDAXI FROONTNUUD DEERE

Levaant froont

Toraas seektorto (Barrakaasahaa zyyn-urduur) byxeli ydertee dailaldaanuud boloo. Agaarai-dainai yjede, respyblikaanska 10 samoliooduud xadaa 10 faşiis bombordiroovşiguud ba tedeniiji dagaza jabahan 20 italьjaanska „Fiaat“ samoliooduudtai dairaldaza, tedeenei 5-iiniь unagaagaa.

Centraalьna froont

Froontiin Estramadyyrske uçaastog deere Blaskees ba Pyeente deiь Arsobiispo seektornyydte miateeznigyyd ba interveentnyyd respyblikaancanuudai poziiciiji amzaltagyi ataakalaa.

Faşiis interveentnyydte esergyy, ispaanska aradai geroliçeske temeselei xojor zilei oi.

ZURAG DEERE: Respyyblikaanska aviaaciin lioodçig.

(Sojuuz foto)

Faşiis aviaaciin dobtolgo

Ijyyliiin 22 to ygleegyyr, faşiis samoliooduud Torrevijeexe dereevni deere (Alikaantehaa baruun-urda) xeden boombo xajaa, 6 ger butasoxigdohon, 11 xyn şarxatahan baina. Faşiis samoliooduudai xojor eskadriili Deniaa, Gandiaa, Ikylьjeeriiji (Valeensihee urda tee) boombodoo.

Kataloonido faşiis samoliood fraancuuzska xilede oiroxon baigaa Belьveer selooji boombodoo.

Xitaddaxi dainai baidal

(Loondonhoo ba Şanxaihaa abtahan, TASS-iin medeeselnyydeer)

Centraalьna Xitadta

Janczii goloi gubidaxi froont deere ijyyliiin 19-nei yder xitad seregyyd bolbol japoontoniiji Vancziinahaa yldeze gargaa. Ciincze şadar ysed şanga baildaanuud bolno, ende xadaa japoon otriaad jixe gemtei yzehen ba gurban talahaa xitaduudaar xyrieelegdehen baina. Yder byri japoon seregei koraablinuud Pojantyy nuur teeşe garxiiji oroldono. Xitad seregyyd tedeeniiji tabinagyi. Ijyyliiin 20-noi yder şine tuhalamziin jirexe yjede, japoon seregei koraablinuud Xyxoy raioondo xitadai poziiciiji ysed şangaar buudaa. Japoonsko kanoneerkenyydhee 200 garan homon tabigdaa. Xitaduud urdahaanь artelieerieer myn buudaa. Artilleriiçeske baildaan xojor çaas soo yrgelzelehen baina.

Xoito Xitadta

Xenaanь proviincodo xitad seregyyd bolbol japoontonoi ara talada aktiivna operaacanuudiiji xene. Xitad regyliaarna seregyyd Siyiçzoy raioondo japoontontoi jixe şanga dailaldaa. Ijyyliiin 18-da japoon seregyyd bolbol Czijuaanьiin (Xenaanьhaa baruugaar) raioondo xitadai poziiciiji gederge soxioo. Japoonton 200 garan xynyydee aluulhan ba şarxatuulhan baina.

Şanьsii proviinciin urda talada Xoyyma ba Içeenei raioondo ysed şanga baildaanuud bolno. Xojor talahaa jixe gemtei yzene. Ijyyliiin 18-da xitad regyliaarna çaastinuud ba partizaanska otriaaduudai ataakada tesengyi, japoonsko koloono Juaanьcuihaa suxariaa.

Urda Xitadta

Urda xitadta japoonton bolbol Paraseelьske aralnuud (Xainaanь aralhaa urduu xanuur) teeşe dobtolgo xexee daxin beledxeze baina. Ijyyliiin 20-do xeden zuugaad japoon seregyyd negen bişiixan Dindao aral deere buugaa. Tedentei xamta, seregei jixe xeregsel buulgagdaa.

Ijyyliiin 19-de japoon seregei syydnenyyd Tyn-Aniu (Amoihoo xoixonuur) ba Xaideen (Amoihoo baruuxanaar) teeşe ysed şangaar buudaa. Buudalgiin rezyiьtaadta, olon grazdaan zonuud aluulhan ba olon gernyyd ebderen handarahan baina.

Zyb xytelberiiin yre

Muxar-Şiberei aimagai, Sutain somonoi, Voroşiilovoi neremzete kolxoozoi tyryylegşe nyxer Bindaarov xadaa, 1932 onhoo xoişo ene kolxoozdo xydelmerilexe zuuraa, kolxoozno baiguulaltiin xeregte jixenyyd amzaltanuudiiji tuilahan baina. Zilhee zil byri tarilgiinь plooşadь yrgedehen baina. Zişeelxede, 1933 ondo 280 gektaar tariaa tarihan aad, 1937 ondo 415 gektaar tarilga xee hen. Yngeregşe, 1937 ondo dunda zişeegeer, gektaar byriiin 17,55 ceentner şiniice ba byrii kylьtyyrenyydeeree gektaar byrihee 13,20 ceentner tariaa xuriaaza abhan baina.

Gadana, 1938 ondo xamta deeree 481 gektaar tariaa tarihan baina. Teed, ene zilei urgasa xadaa, urda urda zileixhee neileedgyi elbeg hain. Iimiin tulada, tus kolxooz bolbol tariaa xuriaalgiin kampaanida erxim hainaar beledxeze baina. Zişeelxede, plaanaigaa johoor, 6 zaatka remoontolxo aad, mynee remoontolgoo dyyrgee, 2 kriite toog barigdaza baina.

Ene kolxooz xadaa, ybehe xuriaalgiin kampaanida xereglegdexe maşiina zebsegyydiiji plaanaigaa johoor 100 proceent dyyrgehen baina.

Saaşaa, ene kolxooz plaanaigaa johoor, 364 gektaar paar beledxeze baihanaa, 366 gektaar xaxalza, plaanaa ylyybşelen dyyrgehen baina. Ede byxii amzaltanuud xadaa, nyx. Bindaarovoi zybeer xytelberilehenei ba kolxoozniguudai emxiteigeer, xydelmeridee xariuusalgataigaar xandahanai rezyiьtaad bolno.

Gataboon.

Respyyblike dotor tariaa xuriaalgiin maşiinanuudai remoontolgiin jabasa tuxai MEDEEN

1938 ONOI IJYYLIIIN 20.

	Aimaguud	Dyyrgelte proceenteer: zaatka ba lobogreike	Dyyrgelte proceenteer: Morin molotiilka
1	Zakaaminai	100,	—
2	Biçyyrei	74,7	83,3
3	M-Şiberei	66,6	100,0
4	Selengiin	55,1	—
5	Tarbagatain	54 0	—
6	Xiaagtiin	51,4	30,5
7	Kabaanskiin	50,0	38,2
8	Zagarain	44,1	45,1
9	Tynxenei	35,9	—
10	Zediin	31,0	—
11	Ulaan-Ydiin	41,0	—
12	Xoriiin	3,0	—
13	Bargazanai	—	—
14	Bauuntiin	—	—
15	Jaruuniin	—	—
16	X-Baigalai	—	—
	Xamta	42,9	23,2.

OI MODONUUD DEEGYYR SAMOLIOODUUD

Oin tyimer bolbol revoliyciin urda teexi Rossiiido jixexen garza xoxidol uşaruuldag baigaa. Zarimdaa tyimer bolbol xesyy ajuul uşaruuldag hen. Xaanta Rossiiido xadaa, oin tyimertei temesexe zebsegenь bolbol gansaxan le hyxe ba lapaatanuud baigaa. Bydyylig tuliuur teexnike bolbol g a l t a i temeselde xyniiji xysegyi bolgodog baigaa. Gal bolbol şuxala ynete oin olon miangan gektaarnuudiiji, aradzonoi azahuuhan pyynktnyydiiji usadxadag baigaa.

XIX-dexi veekiin xojordoxi xaxadta, oin tyimer bolbol urdanь Kostroomsko gybeerniiin Kadei geze yjezdene goorodiiji ynehen bolgohon baigaa.

Soveed zasagai yjede oiji xamagaalan haxixa jabadaliiji, oin tyimer bolhon gazariiji olzo todoruulxa jabadaliiji ba tyimertei temesexe jabadaliiji tusxai tomilolgiin aviaaca erxilne.

Oin aviaaca bolbol Soveed Sojuuz dotor hajaxan bii bolgogdohon baina. 1931 ondo, myneenei Goorьkovsko ooblastido, oiji xamagaalan haxixa jabadalda samoliooduudiiji xereglexe ooped tyryyşiinxiee xegdehen baina. Tiixede, samoliioodoor xamagaalalgada xojor million gektaar oi tahalagdaza ygtehen baigaa. Yngeregşe zilde, 50 million gektaar oin massiiv oin aviaacada daalgagdahan baina.

Vologoodsko ba Arxaangelьska ooblastinuudai oin massiiviiji obsluuzivaldag samolioodoi eskadriilьja bolbol tyimertei sag darii temesexe zuuraa, gansaxan 1936 ondo gyrendee 5 million tyxerig ekonoomi ygehen baina. 1937 ondo aviaaca bolbol myn tere Arxaangelьska ooblastida oin tyimernyydiiji tyrgeneer usadxaxa jabadaldanь tuhalhan baina.

...Oin aviaaciin piloodoi profeessi xadaa xyşer xynde ba ajuultai baidag.

Patryylь xeze jabahan samoliooduud bolbol oi modonoi tyimerei buşxama gaşuun utaagaar byrxeegdehen modonuudai oroi deexenyyr niidexe uşartai boldog. Negete, patryylьne samoliood (Moskvaa ooblastido) bolbol gynzegii hyniiin dunda gal kolьcoogoor xyrieelegdehen, oin talmai deere jabaza baihan baigaa. Xedii xyşer xynde ysloovido baibaş, pilood xadaa, samoliioodooroo deeşee agaarta garza, gal bolzo baihan zooniin gazaa tee buuhan baina. Iime uşarnuud yseen bişe yzegdedeg. Gebeş, oin aviaaciin niidelgenei xedii sloozno baibaş haanь, Leeningraadska leesotexniiçeske akadeemiiiji dyyrgehen, xeden olon zaluu spicialiistnar bolbol oin aviaaciin xydelmerilegşedei zergede duratalgaar orodog baina.

T y i m e r t e i temeselei teexnike bolbol zilhee zilde debzeze ba narizaza baina. Oi soo paraşuudna desaantiiji buulgaxa jabadal ene zilde, ilangajaa yrgedehen baina. Pilood bolbol tyimerei bolzo baihan gazariiji medeed, paraşuudna spoortiin maaster, specialiist-pozaarnigiiji samoliioodoigoo boort deere abza niidedeg baina. Paraşutiist-pozaarnig bolbol gazar deere buuhanaigaa hyyleer, galiiji ximiiçeske argaar untaraaxiin tula, niutagai aradzoniiji tere darii emxidxedeg baina.

Paraşutiist pozaarnig, oin aviaaciin xydelmerilegşe bolbol şuxala-xeregtei şiidxeberiiji tyrgeneer abza şadaxa johotoi. Paraşutiist-pozaarnig nyx. Jyyrьjev xadaa, Arxaangelьska ooblastiiin tomoxon seleeni teeşe dyteleze jabahan galiiji bariza abaxiin tula xereglegdexe, ximikaatanuudtai negeş apparaadgyi gazarta bolhon oin tyimertei temesel jabuulxa uşartai bolhon baigaa. Gebeş, nyxer Jyyrьjev bolbol megdengyigeer, tende baigaa aradzonoi tuhalamzaar sadoovo leikanuudiiji, bidroonuudiiji ba bişiiji sugluulaad, tereen soogoo ximikaali xailuulza, ene xailamagaaraa xybxe ba xoitoho g. metiiji syrşeze, tereegeeree tyimerei xargiiji xaahan baina.

Oin aviaaciin Byxesojuuzna treestiin tusxai hurguuli bolbol paraşutiistnuudai - pozaarniguudai taban viipyske xehen baina. Edener xadaa mynee oin xydelmerişed bolhon baina. Edenerei olonxinь bolbol erelxeg zorigiiji ba daabariiiji ynen sexeer dyyrgexe jabadalai gaixamşag haixan zişee xaruulnad. „Leesoaviatreest“ geze hurguuliiiji dyyrgehen komsomoolka nyxer Oobryçeva gegşe Volgoodsko ooblastiiin, Totьmii gooredto dytexen tyimerei bolzo baihan gazar teeşe niideze oşohon baina. Nyxer Oobryçeva bolbol paraşiuudaar buuza, tere niutagai aradzonoi tuhalamzaar, 2 çaasai torşo soo tyimeriiji untaraahan baina. Ene metiin operaaca bolbol olonxidoo udaan sag erideg baina.

Paraşutiistnuud - pozaarniguud bolbol myneenei apparatuuraar ulam byri xangagdana.

Inzeneer Makeejev gegşeer narizuulagdahan xeden miangaad raanceva opriiskivateiьnuud (syrşexe priboornuud) „Kraasna Treygoolьnigto“ beledxegdene. Ede opriiskivateiьnuud xadaa, kislotaada ediyylegdexegyi reziineer xegdehen ba şignyyreeree ton xyngen baidag. Oopedno raanceva perogoonno ognetyşiiteiьnyyd bolbol oiriin yjede Leeningraadta gargagdaxa baina.

SSSR-ei oin aviaaciin amzaltanuud bolbol gaixamşag haixan ba terenei saaşadxi zorilgoniь ugaa jixe. Soveed Sojuuzai 956 million gektaar oiji eeriingee xaruuhalgadaa abxa ba byxii delxein oin massiivai gurbanainь negen xubi bolxo, manai exe oronoi aixabtar jixe bajaligiiji xamagaalan saxixa zorilgo, oin aviaaciin urda baina.

N. Astaaşev.

Xariuusalgata redaaktor R. BIMBAAJEV

MYNƟƟDER KINOOTEAATRNUUDTA

▽ ▽ ▽

„Progreess“

Jixe goorodoi gal

„Erdem“

Dneepr gal soo

Kollektiivno zajaavka emxidxegtii.

Адрес редакциие: гор. Улан-Удэ, Центросоюзная 18. Телефоны редакции: отв. редактора 3—44, отв. секретаря 7—63, бельхозотдела 7—55 и промотдела 5—07.

MAYA-ai Upograaf. Glavliit 364